
Granskningsrapport

Granskning av delårsrapport 2014

Sandvikens kommun

*Helena Carlson
Louise Cedemar*

Oktober 2014

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	2
2.3	Revisionskriterier	2
2.4	Metod	3
3	Granskningsresultat	4
3.1	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	4
3.2	Resultatanalys	5
3.3	Nämndernas budgetuppföljning och prognos	6
3.4	God ekonomisk hushållning	8
3.4.1	Finansiella mål	8
3.4.2	Mål för verksamheten	9

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer översiktligt granskat kommunens delårsrapport för perioden 2014-01-01 – 2014-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2014.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Resultatet för perioden är 57,3 mnkr (föregående år 47,4 mnkr), vilket är 9,9 mnkr bättre än motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett resultat om -5,3 mnkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet inte kommer att uppfyllas, vilket föranleder krav på återställning kommande år.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömning av kommunens delårsrapport:

- *Att delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.*
- *Att avseende finansiella mål enligt god ekonomisk hushållning, prognoseras två av tre mål inte uppfyllas för året. Resultatmålet och nämndernas mål prognoseras att inte uppfyllas.*
- *Att avseende verksamhetsmål enligt god ekonomisk hushållning, prognoseras ett av tre mål uppfyllas för året.*
- *Att samtliga övergripande perspektiv med mål som fullmäktige fastställt i budget följs upp strukturerat i delårsrapporten.*
- *Att, av fullmäktiges beslutade, övergripande perspektiv (Medborgare, Medarbetare, Hållbar samhällsutveckling, Ekonomi och Omvärld) prognoseras styrelsen att tre perspektiv uppfylls i sin helhet. Inom perspektiven Ekonomi prognoseras två mål delvis uppfyllas och inom Medarbetare prognoseras ett mål inte uppfyllas.*
- *Att nämndernas nettokostnader gentemot budget 2014 prognoseras ett underskott med -6,5 mnkr. Fyra nämnder har totalt prognoserade underskott om 19 mnkr vilket uppvägs av framförallt kommunstyrelseförvaltningen, som prognoseras överskott med 11 mnkr. Vi menar att det är av största vikt att den av kommunfullmäktige fastställda budgeten hålls.*

Att det av verksamhetsberättelserna tydligare behöver redogöras för planerade och genomförda åtgärder för att hålla budget.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommuner är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild. Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 22 samt god redovisningssed i övrigt
- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av relevanta dokument
- Översiktlig granskning och analys av det siffermässiga bokslutet per 2014-08-31 samt av resultatprognosen för året
- Översiktlig analys av verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

3 Granskningsresultat

3.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari till augusti. Resultatet för perioden uppgår till 57,3 mnkr, vilket kan jämföras med föregående års utfall om 47,4 mnkr. År 2013 ingick dock ökad kostnad som en effekt av sänkt diskonteringsränta för beräkning av pensionsavsättning med 8,7 mnkr.

Delårsrapporten omfattar förvaltningsberättelse med redovisning av balanserad styrning, finansiell analys, driftredovisning, investeringsredovisning, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, sammanställd redovisning samt en prognos över förväntat utfall för helårsresultatet. Den sammanställda redovisningen inbegriper kommunens bolag och har i delårsrapporten ställts upp jämte kommunens resultat- och balansräkning. I delårsrapporten finns information och årsprognoser för de helägda bolagen.

I delårsrapporten återfinns en redogörelse för redovisningsprinciper som ligger till grund för rapporten. I dessa redogörs för de avvikelser som görs från de redovisningsprinciper som tillämpas i årsredovisningen och avvikelser som görs gentemot gällande rekommendationer. Av redovisningsprinciperna framgår att redovisningen inte uppfyller kraven enligt samtliga av Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer. Bland annat uppfylls inte kraven i RKR 20, *Redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder* respektive RKR 13:2, *Redovisning av hyres- och leasingavtal*. Av redovisningsprinciperna framgår även att komponentindelning av materiella anläggningstillgångar är infört under år 2014, och att avskrivningskostnaden därmed har påverkats positivt jämfört med budget och föregående år. Jämförelsetal har inte justerats, vilket framgår även av redovisningsprinciperna.

Rapporteringsperioden januari till augusti är i överrensstämmelse med KRL där det regleras att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader. Resultaträkningar och kassaflödesanalysen redovisar periodens utfall med föregående års utfall som jämförelsetal. Balansräkningen redovisas med periodens utfall och föregående års helårsutfall. För kommunen lämnas, därutöver, inom ramen för resultaträkningen budget och prognos för året. Helårsprognos för den löpande verksamheten lämnas inom ramen för driftredovisningen.

Vad det gäller anvisningar och instruktioner för redovisning och utformning av text och prognoser går sådana ut till förvaltningarna inför delårsrapporteringen.

Bedömning

I vår översiktliga granskning har det, *med reservation för det som beskrivs i ovan*, inte framkommit några omständigheter som tyder på att kommunens delårsrapport är upprättad i strid med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Upplýsning lämnas på tydligt vis i redovisningsprinciperna avseende avvikelse gentemot gällande rekommendationer. Sammanfattningsvis bedömer vi att resultat-

balansräkning och kassaflödesanalys i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning per augusti 2014.

Delårsrapporten innehåller i allt väsentligt de delar som en delårsrapport ska innehålla (Förkortad förvaltningsberättelse, Balansräkning, Resultaträkning, Jämförelsetal, Vissa andra upplysningar).

Vi har granskat ett urval poster bland annat periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och konstaterar att väsentliga poster har periodiserats korrekt.

Granskningen visar även att kommunens föreskrifter och anvisningar ger förutsättning för att delårsrapporten ska uppfylla de krav som KRL ställer.

3.2 Resultatanalys

Prognosen för helåret pekar på ett negativt resultat, -5,3 mnkr, vilket är 12,3 mnkr sämre än budgeterat. Avvikelsen beror på:

- Verksamhetens nettokostnad avviker med -17,0 mnkr mot budget.
- Skatteintäkter och statsbidrag förväntas bli 9,2 mnkr lägre än budgeterat.
- Finansnettot ligger i prognosen 13,9 mnkr bättre än budgeterat, det är främst de finansiella intäkterna som prognoseras bättre än budget.

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första åtta månaderna 2014 samt 2013 motsvarande period, prognos för utfallet för året samt budget för 2014.

Resultaträkning, mnkr	Prognos 2014	Budget 2014	Utfall 20140831	Utfall 20130831	Ökn/ Minsk. %
Verksamhetens intäkter	424,0	418,0	282,2	269,5	4,7%
Verksamhetens kostnader	-2 211,6	-2 175,1	-1 406,1	-1 372,6	2,4%
Avskrivningar	-72,4	-85,9	-52,8	-57,8	-8,7%
Verksamhetens nettokostnader	-1 860,0	-1 843,0	-1 176,7	-1 160,9	1,4%
Skatteintäkter	1 565,2	1 572,2	1 042,9	1 019,7	2,3%
Generella statsbidrag	286,7	288,9	191,2	200,3	-4,5%
<i>Summa skatter och statsbidrag</i>	1 851,9	1 861,1	1 234,1	1 220,0	1,2%
Finansiella intäkter	23,1	13,4	14,1	14,1	0,0%
Finansiella kostnader	-20,3	-24,5	-14,2	-25,8	-45,0%
Årets resultat	-5,3	7,0	57,3	47,4	20,9%
% av skatter och statsbidrag	-0,3%	0,4%	4,6%	3,9%	

Resultatet för perioden januari till augusti uppgår till 57,3 mnkr och det prognoserade resultatet för helåret uppgår till -5,3 mnkr.

För år 2013 redovisades ett överskott om 40,4 mnkr och enligt reglerna för balanskravet redovisades ett balanskravsresultat om 39,6 mnkr. Från tidigare år finns därför inget tidigare underskott att täcka enligt balanskravsreglementet. Resultatet enligt avstämningen mot balanskravet uppgår till -6,5 mnkr enligt prognosen för helåret. Ett negativt balanskravsresultat föranleder krav på återställning inom tre år enligt regelverket.

Utvecklingen av verksamhetens nettokostnader mellan augusti 2013 och augusti 2014 är en ökning med 1,4 % (fg år ökning 5,3 %). Detta kan jämföras med utvecklingen av skatter och statsbidrag, som för motsvarande period uppgår till en ökning med 1,2 % (fg år ökning med 3,1 %).

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen ställs i delårsrapporten upp jämte kommunen för resultat- och balansräkning. Kassaflödesanalys och noter redovisas separat i anslutning till kommunens. Resultatet per 31 augusti uppgår till 111,4 mnkr (fg år 42,7 mnkr). Prognosen för helåret visar på ett överskott om 55,0 mnkr.

Investeringsredovisning

I delårsrapporten ingår en investeringsredovisning som omfattar investeringsvolym per delårsutfallet.

Av årets budgeterade investeringar om 185,9 mnkr är 75,4 mnkr förbrukade under de första åtta månaderna. Enligt reviderad budget (prognos) kommer årets investeringar att uppgå till 185,9 mnkr. Detta kan jämföras med årets budgeterade avskrivningar om 85,9 mnkr. Med anledning av införande av komponentavskrivning prognoseras dock avskrivningar till 72,4 mnkr.

Bedömning

Vår bedömning är att resultaträkningen följer Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 22, *Delårsrapport*. Vi noterar dock att när det gäller kommunkoncernens räkenskaper ställs inte kassaflöde och noter upp jämte kommunens.

Vi bedömer vidare att en prognos av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen görs, vilket är i enlighet med gällande rekommendation.

3.3 Nämndernas budgetuppföljning och prognos

Prognosen för nämndernas driftredovisning 2014 visas i nedanstående tabell:

Driftredovisning per nämnd, mnr	Prognos 20141231	Budget 20141231	Utfall 20140831	Utfall 20130831
Kommunfullmäktige	0,4	6,4	0,9	0,1
Kommunstyrelse	0,0	17,5	0,5	0,6
Kunskapsnämnd	-13,0	760,5	28,9	20,7
Omsorgsnämnd	-1,0	559,8	6,3	3,2
Individ- & familjeomsorgsnämnd	-3,8	152,2	-0,2	-1,7
Kultur- & fritidsnämnd	1,0	116,4	1,4	2,0
Bygg- & miljönämnd	-1,1	17,3	0,6	0,4
Arbetsmarknad- & trafiknämnd	0,0	43,1	7,7	5,7
Kommunstyrelseförvaltning	11,0	159,4	11,6	8,5
Summa nämnder	-6,5	1832,6	57,7	39,5
Gemensamt	1,2		-0,4	7,9
Årets resultat	-5,3	1832,6	57,3	47,4

Den totala prognosen för nämnderna visar på ett underskott för år 2014 om -6,5 mnr (fg år -24,0 mnr). I prognosen är det kunskapsnämnden, omsorgsnämnden, individ- och familjeomsorgsnämnden samt bygg- och miljönämnden som redovisar underskott. Dessa nämnder redovisar totalt underskott om, -18,9 mnr där kunskapsnämndens prognoserade underskott utgör merparten.

Kunskapsnämnden

Kunskapsnämnden prognoserar i delårsrapporten ett underskott för år 2014 om -13 mnr (fg år -14,6 mnr), där den övervägande delen av underskottet kan hänföras till grundskolan, -10,5 mnr (fg år -0,9 mnr). I kommentarerna som lämnas under avsnittet *Ekonomiskt utfall och prognos* kan man inte tydligt utläsa orsakerna till de prognoserade underskotten. Förklaringar som ges pekar på beslut om utökning av verksamhet med anledning av tilldelade medel, samtidigt har antalet barn och elever ökat som gör att planerade neddragningar inte kan genomföras. Nämnden redovisade år 2013 ett positivt utfall mot budget med 6,2 mnr att jämföra med lämnad prognos i delåret 2013 om -14,6 mnr. Det förbättrade resultatet föregående år jämfört med prognos var bland annat ett resultat av tilläggsanslag med 8,7 mnr samt besparingar.

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Individ- och familjeomsorgsnämnden prognoserar i delårsrapporten för år 2014 ett underskott om -3,8 mnr (fg -4,4 mnr). Underskottet är främst hänförligt till prognoserat underskott inom verksamhetsområdet missbruksvård för vuxna, -5 mnr (fg år -3,2 mnr). Förklaring som ges till delårsperiodens underskott samt det prognoserade underskottet är ökat antal personer med behov av institutionsvård. Inom barn- och ungdomsvård redovisar familjehem ett underskott medan boende för ensamkommande barn som är fullbelagt och redovisar ett positivt resultat.

Nämndernas redogörelser är enhetligt redovisade och omfattar upplysning om målgrupp och verksamhetsuppdrag, ekonomiskt utfall och prognos, balanserad styrning, viktiga händelser och framtidbedömning.

I verksamhetsberättelserna framgår endast i liten omfattning vilka åtgärdsplaner som har beslutats om under året och statusen av dessa. Det är av vikt att genomförda och planerade åtgärder samt bedömda effekter av dessa (både verksamhetsmässiga samt ekonomiska) redovisas i verksamhetsberättelserna. Detta för att ge en bild över hur arbetet fortskrider. Detta medför även att nämnden lyfter fram hur man aktivt arbetar med att besluta och genomföra åtgärder för en ekonomi i balans både på kort och på lång sikt. Här är det enligt vår bedömning viktigt att det långsiktiga arbetet med att anpassa verksamheten till de ekonomiska ramarna fortsätter inom nämndernas verksamheter.

Bedömning

Vi bedömer att en redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten lämnas.

Vi bedömer att det i verksamhetsberättelserna tydligare behöver redogöras för planerade och genomförda åtgärder för att hålla budget. Vi vill, samtidigt, framhålla vikten av att ett aktivt arbete med åtgärder fortsätter, för att skapa förutsättningar för en ekonomi i balans på längre sikt. Ett enstaka år med negativt resultat kan man klara men i ett längre perspektiv måste budgeten hållas för att de finansiella målen ska nås.

3.4 God ekonomisk hushållning

Från och med 2011 tillämpas styrmodellen ”Balanserad styrning”. Modellen omfattar både ekonomiska och andra perspektiv för att få en helhetssyn på kommunens styrning. Syftet är en medveten inriktning av verksamhetens olika delar mot gemensamma mål, där Vision 2025 är önsketillståndet. Utifrån övergripande målsättningar ska kommunstyrelsen och nämnderna formulera och fastställa framgångsfaktorer, mål och mått.

I delårsrapportens förvaltningsberättelse görs en strukturerad uppföljning av kommunfullmäktiges övergripande målsättningar inom respektive perspektiv.

3.4.1 Finansiella mål

I delårsrapporten, kapitel *God ekonomisk hushållning*, görs en avstämning av fullmäktiges budgetmål som fastställts i budget 2014, som mål ur ett finansiellt perspektiv:

Mål	Utfall 20140831	Prognos 20141231	Perioden	Prognos
Resultatmål 7 mnkr	57,3 m nkr	-5,3 m nkr	Uppfyllt	Uppfylls inte
<i>Nämndernas verksamhet bedrivs inom ekonomiska ramar</i>	57,7 m nkr	-6,5 m nkr	Uppfyllt	Uppfylls inte
Investeringsvolymen budgeterat 144,4 mnkr + revidering 41,6 mnkr	75,4 m nkr	Lämnas inte	Uppfyllt	Lämnas inte

Styrelsen prognoserar att varken resultatmålet eller nämndmålet för helåret kommer att uppnås. När det gäller investeringsmålet gör styrelsen bedömningen att målet nås för perioden. Ingen prognos för helåret lämnas, däremot utgör fastställd investeringsnivå ett tak för året.

Styrelsen påtalar i sin redogörelse att nämnderna behöver fortsätta med ett aktivt arbete för att nå målet att bedriva verksamheten inom givna ramar.

Bedömning

Vår översiktliga granskning visar på att prognoserade resultat inte är förenligt med de finansiella målen som fullmäktige fastställt i budget 2014. Varken resultatmålet och nämndmålet prognoseras att nås för helåret.

Vi konstaterar att i budget 2014 framgår att investeringsvolymen utgör ett tak för innevarande års investeringar.

3.4.2 Mål för verksamheten

I delårsrapporten, kapitel *God ekonomisk hushållning*, görs utifrån verksamhetsperspektivet för god ekonomisk hushållning en översiktlig avstämning med en kortare beskrivande analys av fullmäktiges övergripande mål ur ekonomiskt perspektiv, som fastställts i budget 2014:

Mål	Utfall 20140831	Prognos 20141231	Måluppfyllelse (kommunstyrelsens bedömning)	
			Perioden	Prognos
Ekonom i i balans				
<i>Resultatet skall vara positivt</i>	57,3 m nkr	-5,3 m nkr	Uppfyllt	Uppfylls inte
<i>Alla nämnder och kommunstyrelsen skall vara beredda på oförutsedda händelser och avsätta en buffert i sin ram.</i>	<i>Fem av sju nämnder, har budgeterad buffert.</i>	<i>Budgeterad buffert uppgår till 0,3% av kommunbidraget.</i>	Inte uppfyllt	Uppfylls inte
<i>Minska den kommunägda totala lokalytan externt uthyrda lokaler</i>	40 760 m ²	<i>Den kommunägda totala lokalytan kommer att minska med 800 m² under hösten.</i>	Inte uppfyllt	Uppfylls

Redogörelsen avseende verksamhetsmål utifrån god ekonomisk hushållning kompletteras med redovisning av "Balanserad styrning" avseende måluppfyllelsen utifrån fullmäktiges övergripande mål för verksamhetsperspektiv, *Medborgare, Medarbetare, Hållbar samhällsutveckling, Ekonomi* samt *Omvärld*.

Redovisning av den balanserade styrningen sker i tabellform med mål och mått omfattande målnivå, värde, uppföljning för perioden, prognos för helåret och kommentar med status. För samtliga perspektiv anges målnivå. Avseende värde redovisas företrädesvis utfall för år 2013. För fyra mål saknas preciserade värden för år 2013.

Vi instämmer i styrelsens bedömning att nämndmålet om en ekonomi i balans samt buffertmålet om att avsätt buffert för oförutsedda händelser inte kommer att uppnås enligt delårsprognosen.

När det gäller den balanserade styrningen går av redogörelsen att utläsa att 12 mål är påbörjade samt 3 mål är klara för perioden. Styrelsens prognos är att 1 mål inte kommer uppfyllas, 2 mål delvis uppfyllas samt 12 mål kommer uppfyllas.

Bedömning

Vår översiktliga granskning visar på att måluppfyllelsen avseende verksamheten inte är förenlig med de av fullmäktige fastställda målen i budget 2014. Två av tre verksamhetsmål utifrån god ekonomisk hushållning prognoseras att inte uppnås för helåret 2014.

Samtliga nämnder har lämnat en budget i balans, men enligt lämnade prognoser kommer fyra av nämnderna att redovisa ett underskott för året. Vidare har fem av sju nämnder en buffert för oförutsedda händelser, men med tanke på att flera av nämnderna ändå lämnar prognoser med underskott för året, har man inte budgeterat en tillräcklig stor buffert för året.

Vi bedömer att samtliga övergripande perspektiv med mål som fullmäktige fastställt följs upp strukturerat i delårsrapporten.

Vi konstaterar att kommunstyrelsen gör bedömningen att perspektiven *Medborgare*, *Hållbar samhällsutveckling* och *Omvärld* prognoseras att uppfyllas i sin helhet för år 2014. Inom perspektiv *Medarbetare* bedöms ett mål inte uppfyllas och inom perspektiv *Ekonomi* bedöms två mål delvis uppfyllas för året. En sammanvägning av samtliga delmål inom perspektiven summerar att tolv av femton mål prognoseras att uppfyllas. Det är en förbättring jämfört med delår 2013.

2014-10-27

Helena Carlson

Projektledare

Pär Månsson

Uppdragsledare